

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Skeppsbron, Tranbodarna och Slussplan, Stockholm

Linderson, Hans

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2015). *Dendrokronologisk analys av Skeppsbron, Tranbodarna och Slussplan, Stockholm*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2015:9). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

05 februari 2015

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2015:9
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV SKEPPSBRON, TRANBODARNA
OCH SLUSSPLAN, STOCKHOLM**

Uppdragsgivare: John Wändesjö, Stockholms stadsmuseum, box 15025, 104 65 Stockholm

Område: Stockholm **Prov nr:** 93287-93300 **Antal sågprov:** 14

Dendrokronologiskt objekt: Skeppsbron (93287-93295), Tranbodarna (93296,93297,93300)
och Slussplan (93298-93299)

Kommentarer till nedanstående resultattabell

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr :	Träd- slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Mest sannolikt fällningsår
93287	1	Tall	125	Sp= 43, W	1636	V 1636/37	
93288	2	Tall	91	Sp=53,NärW	1661	1666±5	
93289	3	Tall	123	Sp=68, Nära W	1645	1649±3	
93290	4	Tall	166	Sp=49, Ej W	1625	1661±15	V 1659/60
93291	5	Tall	192	Sp=96, Nära W	1654	1658±3	V1659/60
93292	6	Tall	111	Sp=60, W	1659	V 1659/60	
93293	8	Tall	116	Sp=62, W	1659	V 1659/60	
93294	9	Tall	148	Sp=77, Ej W	1655	1665±10	
93295	10	Tall	115	Sp=47, Ej W	1646	1661±15	V 1659/60
93296	11	Tall	85	Sp=39, Ej W	1594	1605±10	
93297	12	Tall	48	Sp? Nära W	1561	1564±3	
93298	13	Tall	151	Sp=64, W	1679	V 1679/80	
93299	14	Tall	137	Sp=73, W	1839	V 1839/40	
93300	15	Tall	44 (1)	Sp=31, W	Ej datering	-	

Kommentarer till dateringen:

Beräkning av fällningstid när vankant saknas är baserad på splintstatistik enligt nedan om inga andra bedömningsgrunder finns. Träd under 90 ringar 60 ± 15 , 90-130 ringar 70 ± 15 , över 130 ringar 85 ± 15 .

Äldre Skeppsbron prov 1-10

Huvuddelen av det undersökta materialet, prov 4-10, dateras till vinterhalvåret 1659/60. Några av proven uppvisar en bredare marginal men en hög korrelation mellan proverna (4-10) tyder på att de kan vara tagna från ett gemensamt område, vilket stärker sannolikheten för en gemensam avverkningstid.

Prov 1-3 uppvisar en splittrad dateringsbild från 1637 till 1660-talet.

Äldre Kaj, prov 11-12 Tranbodarna

Virket är avverkat år 1595-1615, prov 11 samt år 1561-1567, prov 12.

Slussplan rustbädd, prov 13-14

Virket är avverkat vinterhalvåret 1679/80, prov 13 samt vinterhalvåret 1839/40, prov 14

Provenienser

Många av proverna har sannolikt en gemensam tillväxtort, att någon inte passar in i den stora gruppen kan bero på en lokal störning. Följande prover är sannolikt tagna från ett relativt sammanhängande område i södra Uppland eller norra Södermanland: prov 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har en något mer vågad dateringsprecision angivits.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891 Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se
